

Haninge
kommun

LEKPLATSPLAN FÖR HANINGE KOMMUN

Foto: Tomas Södergren

ANTAGEN AV STADSBYGGNADSNÄMNDEN 2020-06-11

INNEHÅLL

DEL 1: INLEDNING	4
Varför behövs plats för lek?	5
Plats för lek i staden	6
DEL 2: ATT SKAPA LEKPLATSER MED HÖG KVALITET	8
Kommunala mål	8
Tre kvalitetsbegrepp	9
God gestaltning	9
Lek på lika villkor	9
Ekonomisk och ekologisk hållbarhet	9
Fyra lekplatstyper	10
Haninges lekplatstyper	10
Utflyktslekplatsen	11
Områdeslekplatsen	12
Naturlek	13
Lekstråket	13
DEL 3: ATT UPPRÄTTHÅLLA KVALITET PÅ BEFINTLIGA LEKPLATSER	14
Haninges uppdrag och ansvar	14
Förutsättningar, utbildning och rutiner	14
KARTBILAGOR	16
Karta: Barnens närmatur norra Haninge	16
Karta: Barnens närmatur södra Haninge	18
Karta: Områdeslekplatser & utflyktslekplatser norra Haninge	20
Karta: Områdeslekplatser & utflyktslekplatser södra Haninge	22
Karta: Lekplatsplan norra Haninge	24
Karta: Lekplatsplan södra Haninge	26

Lekplatsplanen är ett planeringsunderlag för att Haninge ska kunna sköta, bygga om och bygga nya lekplatser på ett hållbart sätt.

Lekplatsplanen ska stärka barnperspektivet i stadsbyggnadsprocessen i Haninge.

Lekplatsplanen ska bidra till att uppnå målbilden "Parker är mötesplatser" (Parkplan för Haninge kommun SBN: 50 /2013).

Barnkonventionen ska vara vägledande i arbetet med att genomföra lekplatsplanen, särskilt artiklarna 3 och 6, som berör barnets rätt till delaktighet och till liv och utveckling.

I Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUF5 2050) är Handen en av åtta regionala stadskärnor, som ska avlasta Stockholm som regioncentra. Det är ett led i att bygga ett mer klimatsmart samhälle. Kvartersstaden och förtätning av befintliga bostadsområden framhålls som rådande ideal. Det pågår just nu stadsutvecklingsprojekt i alla kommunal delar i Haninge. Samtidigt sker omvandlingar av fritidshusområden till permanentboende i Norrby och Hermanstorp och det pågår bostadsutvecklingsprojekt i Västerhaninge och Tungelsta.

När friytor i flera av Haninges kommunal delar tas i anspråk för ny bebyggelse och äldre bostadsområden samtidigt förtätas så påverkas tillgången till platser där barn och unga kan röra sig fritt. De nya lekplatserna blir begränsade i storlek och innehåll och det blir fler besökare på de kommunala lekplatser som finns. Ökat slitage bidrar till att lekplatserna behöver mer skötsel och underhåll. Tillsammans leder det till återkommande behov av att bygga om och bygga nya lekplatser.

Utmaningen är att bevara och förstärka barn och ungas rörelsefrihet. Det ska finnas plats för variation och rörelse i leken även i kvartersstad och i förtätade bostadsområden.

Lekplatsplanens mål:

Lekplatserna i Haninge ska erbjuda sina besökare högt lekvärde, lek på lika villkor och hållbar utformning.

Parkplan för Haninge kommun.

Parker är mötesplatser

Din park är ett gemensamt vardagsrum för grannskapet. Parken är en plats där människor från olika bostadsområden kan mötas. Här ska finnas plats för barn att träffa nya kompisar, och för ungdomars uteliv. Vi vill se familjepicknickar på filtar och erbjuda parkbänkar för vila av trötta ben.

(Parkplan för Haninge kommun SBN: 50 /2013)

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUF5 2050, www.ruf5.se

Barnkonventionen

Artikel 3 anger att det är barnets bästa som ska styra alla beslut om barnet.

Artikel 6 slår fast alla barns rätt till överlevnad, liv och utveckling.

Befolkningsprognos för Haninge

Befolkningen i Haninge kommun är yngre än genomsnittet i Stockholms län.

25 % av totala befolkningen i Haninge hör till åldersgruppen 0-18 år.

Genomsnittet för länet är 23 % och för hela landet 22% av totalbefolkningen.

Befolkningen väntas öka från 89 989 år 2018 till 110 824 personer år 2028.

Befolkningen i åldersgrupper 0-18 år väntas öka från 22 232 år 2018 till 28 798 personer år 2028.

("Befolkningsprognos 2019-2028 för Haninge kommun" baserad på befolkningsantal 31 december 2018).

VARFÖR BEHÖVS PLATS FÖR LEK?

Leken har en stor och viktig betydelse för barns utveckling under hela uppväxten. Leken skapar förutsättningar för ökad självkänsla och självkännedom och ger möjlighet att öva på sociala färdigheter tillsammans med andra barn. Särskilt utomhusleken bidrar till välbefinnande, minskade stressnivåer och möjlighet till återhämtning för barn och unga. Utemiljön ger ett värdefullt andrum, där barn och unga själva får styra och ställa och påverka sin omgivning.

Statens folkhälsoinstitut
"Grönområden för fler" 2009:

Attraktiva grönområden och utemiljöer främjar barnens psykiska, sociala samt fysiska och motoriska utveckling. (Ståhle A, Nordström T. Barns tillgång till lekområden. Analyser av faktiskt gångavstånd från bostäder, förskolor och grundskolor i Stockholms stad. 2007.)

PLATS FÖR LK I STADEN

Haninge kommun strävar efter att ligga i framkant inom hållbar stadsutveckling ("Klimat- och miljöpolitiskt program" Haninge kommun KS 2016/580). Samtidigt sker en stor omvälvning av bebyggelsestrukturen med förtätning och byggnation av nya bostadsområden i flera kommundelar. Fler barn och unga kommer att bo i kvarterstad och täta villakvarter i Haninge. En stor utmaning när Haninge ska bygga ett hållbart samhälle, är att ge barn och unga tillgång till platser för fri lek och möten. Nya typer av platser för spontan lek och aktivitet måste skapas genom att ta tillvara ekosystemtjänster som finns i den byggda miljön. Parker, grönområden och bostadsnära natur tar hand om dagvatten, sänker temperatur, renar luft och vatten, samt minskar buller i staden. Parker och grönområden ger dessutom möjlighet till vila och återhämtning och är viktiga för lek och rekreation.

Hållbar stadsutveckling

Planering och byggande sker resurseffektivt och klimatanpassat samt bidrar till en god och hälsosam livsmiljö. Ekosystemtjänster i den byggda miljön värnas och utvecklas. ("Klimat- och miljöpolitiskt program" Haninge kommun KS 2016/580).

Hur vet man vad som är en tillräckligt stor yta för lek och rekreation? Det hänger ihop med vilka kvaliteter som redan finns på platsen och på hur många som kommer att besöka lekplatsen. Hur lekplatsen är belägen geografiskt spelar också in. Det ska vara lätt att ta sig till och från lekplatsen med cykel eller till fots. För att uppleva trygghet och slippa inhägnader bör avståndet till närmaste bilväg vara minst 30 m. En mindre lekplats kan erbjuda hög kvalitet om den ligger i anslutning till en park eller ett område med bostadsnära natur. I en stadsmiljö bör lekplatsen placeras i en park eller på ett torg, men då intill ett bostadskvarter och gångbana. En lekplats som omges av trafikmiljö på alla sidor upplevs inte som trygg och säker. När Haninge planerar för stadsutveckling eller förtätning av bostadsområden, bör det tas hänsyn till följande i stadsbyggnadsprocessen:

- Att tillräckligt med ytor av god kvalitet, avsätts för lek och möten.
- Att de ekosystemtjänster som finns i den byggda miljön tas till vara för barn och ungas räkning.
- Att det finns tillgång till en områdeslekplats med tillgångsmått 500 m och en utflyktslekplats med tillgångsmått 1000 m för barn och unga.
- Att den planerade lekplatsytan ligger väl placerad, så att så många som möjligt kan använda den, utan att hindras av stora vägar eller spårområden.
- Att man kan gå och cykla till och från lekplatsen på ett säkert sätt.
- Att områdets skola och förskola har promenadavstånd till lekplatsen. Tillgångsmått 300 m räknas som promenadavstånd.

Hänvisning till kartbilaga Lekplatsplan, s 24-27

Översiktsplan 2030 – med utblick mot 2050

Antagen av kommunfullmäktige, Haninge kommun, 2016-11-07

Riktlinjer för lek- och fritidsaktiviteter (s 65):

- Vid förtätning och nybyggnad av bostäder säkerställs att det finns strategiskt placerade ytor som ger möjlighet att utveckla närrekreation, spontanidrott och annan fritidsverksamhet. Allmänhetens, skolans och idrottsrörelsens respektive behov beaktas.
- En lekplats eller allaktivitetsyta finns inom 500 meters gångavstånd och en kommunalpark inom en kilometer.
- Tillgängligheten till anläggningar för friluftsliv, idrott och mötesplatser vidareutvecklas för alla.
- Kommunens badplatser och rekreationsanläggningar bibehålls och utvecklas.
- De grönområden som används av förskolor och skolor underhålls och utvecklas. Nya förskolor och skolor planeras så att de får samma gångavstånd till park eller grönområde, allaktivitetsyta och kommunalpark som för bostäder.

Robusta bebyggelseområden

För att uppnå hållbarhet i stadsplaneringen behöver kunskapen om att dagvatten är en del av vattnets urbana kretslopp stärkas. Dagvattenlösningar ska synliggöras och tillåtas ta plats i den byggda miljön och därigenom tillföra rekreativa, estetiska och pedagogiska värden. Med en väl avvägd planering kan dagvattenlösningar i stor utsträckning integreras med ytor som planeras för rekreation och grönsstruktur och ge uppskattade inslag i parker och grönområden. (Dagvattenstrategi. För ett hållbart & klimatsäkert samhälle" Haninge kommun 2016 SBN 2016/209).

Statens folkhälsoinstitut

"Grönområden för fler" 2009:

När det gäller barns lekar och önskemål om lekplatser, så leker de helst i närheten av hemmet, i sin närmiljö. När samhället bygger bort barnens utemiljöer genom att exempelvis bilda trafikbarriärer eller ta bort lekplatser och växtlighet, försvinner viktiga naturelement och gröna ytor, som har stor betydelse för dem. (Finns det rum för barn? En antologi. Vadstena: Stiftelsen Vadstena forum för samhällsbyggande; 2003. s. 23-36).

Läs mer om lekens betydelse:

"Gör plats för barn och unga!", Boverket 2015

"Landskapet i leken. En studie av utomhuslek på förskolegården.", F. Mårtensson, Alnarp 2004

"Den nyttiga utevistelsen? Forskningsperspektiv på naturkontaktens betydelse för barns hälsa och miljöengagemang" Naturvårdsverket rapport 6407 januari 2011

"Värna barns lekstyrka", Margareta Öhman, Gothia fortbildning 2019

KOMMUNALA MÅLOMRÅDEN

Ett gott liv i Haninge

Haninge kommun har formulerat två målområden för att skapa ett gott liv i Haninge; Miljö och samhälle respektive Medborgare. Målområdet **Medborgare** har fokus på medborgarnas intressen så att de upplever fördelar med att bo, växa upp, utbilda sig och åldras i Haninge. Målområdet **Miljö och samhälle** handlar om att skapa ett ekologiskt och socialt hållbart samhälle

både för dagens och kommande generationers medborgare. Lekplatsplanen bidrar med barnperspektiv på dessa målområden. Att ge barn- och unga tillgång till friytor för lek och samvaro, påverkar deras livsmiljö positivt. Barn och unga ska också ges möjlighet att aktivt delta och få inflytande över sin närmiljö. När Haninge renoverar kommunala lekplatser bidrar brukarnas delaktighet till en god kvalitet på gestaltning och innehåll på lekplatserna.

Lekplatsplanens mål:

Lekplatserna i Haninge ska erbjuda sina besökare högt lekvärde, lek på lika villkor och hållbar utformning.

**Miljö och
samhälle**

Medborgare

KVALITET OCH RESURSER

TRE KVALITETSBEGREPP

Kvalitetsbegreppen god gestaltning, lek på lika villkor och ekonomisk och ekologisk hållbarhet, beskriver vad en lekplats med hög kvalitet ska innehålla.

Kvalitetsbegreppen är en hjälp och ett stöd vid planering och projektering av nya lekplatser och för att bevara kvalitet på befintliga lekplatser. De kan användas som kvalitetskrav vid köp av konsulttjänster och fungera som stöd vid granskning av inkomna handlingar.

God gestaltning

Lekplatsen ska erbjuda upplevelser och högt lekvärde för alla åldrar. Gestaltningen ska uppmuntra till rörelseglädje och ta tillvara lekvärden i närmiljön. Utvecklingsbarhet i gestaltningen är viktigt för att framtida användare ska kunna påverka sin närmiljö. Omgivande natur kan bidra med plats för fantasi och lärande. Öppna gräsytor ger utrymme för bollspel. Öppna fält och kuperad terräng ger möjlighet att uppleva och känna väder och vind. En skyddad vrå ger möjlighet till stillsam lek och ett värdefullt andrum.

Lek på lika villkor

När vi bygger om eller bygger nytt ska vi bygga tillgängligt. Lek på lika villkor innebär att lekplatsen nås enkelt, via trygga gång- och cykelstråk. Enkelt avhjälpna hinder undanröjs och utformningen görs välkomnande och inkluderande. Lekplatsen och dess närmaste omgivning ska upplevas som välstädd, belyst och trygg.

Ekonomisk och ekologisk hållbarhet

Minimal miljöpåverkan och god driftsekonomi ska vara i fokus, när vi planerar och genomför upprustning och nyanläggning av lekplatser. Kemikalier som kan påverka miljön eller människors hälsa undviks så långt det är möjligt.

Läs mer:

På Boverkets hemsida kan du läsa om hur barn och ungas utemiljöer bör utformas enligt Plan- och Bygglagen (PBL). Besök gärna boverket.se för att läsa mer.

Analys av befintliga lekplatser 2019

Genomgången visade att Haninge kommuns lekplatser är praktiska med hållbara lekredskap, men erbjuder sällan inslag av fantasi och utmaningar. 22 av 47 lekplatser brister i lekvärde och gestaltning. 35 av 47 lekplatser har uppenbara brister vad gäller tillgänglighet.

FYRA LEKPLATSTYPER

Lekplatstyper är en hjälp vid planering och projektering av nya lekplatser. Det är ett sätt att dela in lekplatser i olika karaktärer och beskriva vad dessa karaktärer ska innehålla. Med hjälp av lekplatstyp, kan lekplatsens innehåll beskrivas vid en beställning av projektering eller större renovering. Både naturlek och lekstråk kompletterar de mer traditionella utflykts- och områdeslekplatserna och breddar utbudet av lekmöjligheter i Haninge.

Lekplatstyper i Haninge:

- **Utflyktslekplatsen;** en lekplats som ska rymma stora sällskap. Tillgångsmått 1000 m.
- **Områdeslekplatsen;** en mellanstor lekplats, den första som du som barn går till själv. Tillgångsmått 500 m.
- **Naturleken;** naturområde nära bostäder, förskola eller skola, natur som en del av en anlagd lekplats. Tillgångsmått 300 m.
- **Lekstråket;** lekfulla miljöer där barn uppehåller sig eller rör sig. Tillgångsmått max 500 m.

Olika typer av lekplatser				
Typ:	Utflyktslek:	Områdeslek:	Naturlek:	Lekstråk:
Beskrivning:	• Utflyktslekplatsen är strategiskt placerad geografiskt. • Det är lätt att ta sig till och från den med lokaltrafik eller till fots. • Den ligger ofta i anslutning till andra aktivitetsytor. • Utflyktslekplatsen erbjuder upplevelser för både yngre och äldre besökare.	• Områdeslekplatsen är en mellanstor lekplats som vanligtvis ligger i ett mindre parkområde eller i ett område med bostadsnära natur. • Innehåller lekvärderna för barn 0-12 år. • De flesta av Hanninges kommunala lekplatser ingår i denna kategori.	• Naturlek uppstår i naturmiljöer som ligger i direkt närhet till ett bostadsområde, en förskola eller skola. Det krävs inga särskilda lek- anläggningar. • Naturlek kan också vara en del av en anlagd lekplats, där sparad eller omgivande natur kan bidra till ett ökat lekvärde på lekplatsen.	• Lekstråket erbjuder lekfulla miljöer utanför den traditionella lekplatsytan. Det bildas av små lekmiljöer längs med gång- och cykelstråk, mellan lekplatser eller där barn uppehåller sig - till exempel vid busshållplatser eller torg.
Funktion:	• Utflyktsmål för större barngrupper. • Mötesplats för barnfamiljer från olika bostadsområden och kommunalar. • Mötesplats för ungdomar från olika bostadsområden och kommunalar.	• Samlingsplats för yngre barn med föräldrar i ett bostadsområde eller en kommunal. • Skolbarn ska kunna gå hit själva. • Mötesplats för ungdomar.	• Lekmiljö är inte programmerad på något särskilt sätt. Den uppmuntrar till fantasilek • Naturlek är den första och ibland enda kontakt med natur som barn i tätbebyggda områden får möjlighet att uppleva. • Utflyktsmål för förskolor och grundskolor.	• Lekstråken kan fungera som länk mellan bostadsområden och stimulerar till att röra sig mellan lekplatser. • De erbjuder mindre lekmiljöer i stadsmiljöer med annars övervägande vuxna skala.
Målgrupp:	• Yngre barn och medföljande vuxna. • Skolbarn som kan gå hit själva. • Förskole- och skolgrupper. • Fritidsverksamheter. • Ungdomar.	• Yngre barn och medföljande vuxna. • Skolbarn som kan gå hit själva. • Ungdomar på kvällar.	• Yngre barn och medföljande vuxna. • Förskole- och skolgrupper.	• Yngre barn och medföljande vuxna. • Skolbarn som kan gå hit själva.
Planering:	• Utflyktslekplatsen bör vara tillräcklig stor för att rymma flera barngrupper från olika förskolor och verksamheter samtidigt. • Utflyktslekplatsen ska vara lätt att nå via lokaltrafik och separerade gång- och cykelvägar. • Tillgång till toalett för ökad tillgänglighet • Utflyktslekplatsen fungerar som ett komplement till större park-, frilufts- och sportanläggningar.	• Områdeslekplatsen ska kunna nås via separerade gång och cykelvägar. • Områdeslekplatsen placeras centralt i bostadsområdet. • Områdeslekplatsen bör innehålla naturpartier och lekvänlig vegetation. • Planera in lekvärderna för barn 0-12 år.	• Säkra tillgång till naturpartier i bostadsområden i planprocessen. • Förstärk lekvärderna i bostadsnära naturområden vid skötsel och underhållsinsatser. • Beskriv vad skötsel med barnperspektiv kan innebära i skötselplaner, t ex att lämna kvar material lämpligt för kojbygge.	• Förstärk ordinarie gröna stråk med "lekstråk". • Tänk in barnens behov i de traditionellt vuxna stadsrummen, där också små barn rör sig dagligen. • Lekstråket ersätter inte en lekplats med friytor, utan ska ses som ett komplement.
Tillgångsmått och andra målformuleringar:	• I Hanninges lekplatsplan lägger vi samma vikt vid en utflyktslekplats som vid en kommunalpark. En kommunalpark kan också innehålla en utflyktslekplats. • Hanninges parkplan om kommunalpark: "...plats för barn att träffa nya kompisar, och för ungdomars uteliv". • ÖP 2030: "en kommunal-park inom en kilometer" från planerade bostäder. • Tillgångsmått 1 000 m.	• ÖP 2030: Vid förtätning och nybyggnad av bostäder säkerställs att det finns en lekplats eller en allaktivitetsyta inom 500 m gångavstånd. • Tillgångsmått 500 m.	• ÖP 2030: Bostadsnära natur stimulerar till rörelse och fysisk aktivitet. De flesta är beredda att gå upp till 300 m från sin bostad till ett grönområde eller en friyta. • Tillgångsmått 300 m.	• Lekplatsplanen beskriver vikten av att nya platser för lek och aktivitet skapas när fler barn och unga kommer att bo i kvartersstad och täta villakvarter i Haninge. • Lekstråk kan bidra med dessa ytor, utanför de traditionella lekplatserna. • Tillgångsmått i ÖP 2030: för områdeslekplatser 500 m. Även tillgångsmått för närhet till grönområde eller friyta, 300 m, borde kunna åberopas.

Utflyktslekplatsen

Utflyktslekplatsen ligger nära en busshållplats eller på gångavstånd från skolor och förskolor. Den ligger ofta i anslutning till andra aktivitetsytor som utegym eller bollplaner. Utflyktslekplatsen erbjuder upplevelser för barn i åldern 1-12 år och ska locka både yngre och äldre besökare med kompletterande aktivitetsytor som bollcage, basketkorg eller boulebanor. Tack vare många sittplatser och möjligheter till grill och picknick, fungerar de som mötesplatser för barnfamiljer från olika bostadsområden. I Hanninges översiktsplan beskrivs att alla i Hanninge ska ha tillgång till en kommunalpark inom en kilometer från sin bostad. Utflyktslekplatserna kan vara en del av en sådan park. Utflyktslekplatsen kan också ligga vid andra större aktivitetsytor som t ex Rudans friluftsområde eller strategiskt placerat nära flera skolor och förskolor. Idag finns 13 utflyktslekplatser i Hanninge. Det bör planeras in nya utflyktslekplatser i Vega, Norrby, Västerhanninge C, Ribby och Skarplöt-Nedersta detaljplaneområden som ett led i att alla kommunalar ska få tillgång till större gemensamma mötesplatser:

Hänvisning till kartbilaga Utflyktslekplats - Områdeslekplats, s 20-23.

Utflyktslekplatser i Hanninge:

- Dalens bad (bra placerad för skolor och förskolor i Vendelsö)

- Sågenparken (kommunalpark)
- Vendelsömalmsgropen (bra placerad för skolor och förskolor i Vendelsö)
- Evertsbergsvägen (bra placerad för skolor och förskolor i Vendelsö)
- Brandbergsparken (kommunalpark)
- Rudan (friluftsområde)
- Brageparken (kommunalpark)
- Eskilsparken (kommunalpark)
- Höglundaparken (kommunalpark)
- Åbyparken (kommunalpark)
- Jägartorpsvägen (bra placerad)
- Tungelsta trädgårdspark (kommunalpark)
- Lillgårdsvägen (bra placerad i förhållande till nya bostadsområden)

Kommundelar som saknar utflyktslekplats:

- Gudö
- Västerhanninge centrala delar

Behov i nya detaljplaneområden och de under utbyggnad:

- Norrby
- Vega
- Västerhanninge Ribby allé – Skarplöts allé – Nedersta allé
- Tungelsta södra och Lillgården Stavsvägen

Områdeslekplatsen

Den lilla eller mellanstora områdeslekplatsen ligger tryggt och säkert placerad. Hit kan barn i skolåldern gå själva. Andra besökare är föräldralediga vuxna, med yngre barn. Lekplatsen fungerar som mötesplats i närområdet. I Haninges översiktsplan beskrivs att alla i Haninge ska ha tillgång till en lekplats inom 500 m från sin bostad – det är områdeslekplatsen. Haninge har idag 34 områdeslekplatser.

Hänvisning till kartbilaga Utflyktslekplats - Områdeslekplats, s 20-23.

Befintliga områdeslekplatser i Haninge:

- Lundaberget
- Lunda ängar
- Ängsvägen
- Söderbymalmsvägen
- Lignells väg
- Genvägen
- Koloniområdet
- Kullerstensvägen
- Kartvägen
- Nordostpassagen
- Åbyskolan
- Vendelsögård
- Kvarntorp
- Eriksbergsparken
- Dalarö lekplats
- Hurtigs park
- Ålsta lekplats
- Floravägen

- Törnvägen
- Evabergsparken
- Kvarnbäcksparken
- Lodjurets gata
- Granebovägen
- Lagebergsvägen
- Klenaparken
- Skarpavägen
- Asplundsväg
- Centruparken
- Ramsdalsparken
- Fredriksbergsvägen
- Glimmervägens lekplats
- Klockarbergsparken
- Ramsdalsvägen
- Hermanstorps lekplats

Bostadsområden som saknar områdeslekplats:

- Gudö
- Lyckeby
- Söderhags udde

Behov av områdeslekplatser i nya detaljplane-områden och de under utbyggnad:

- Vega
- Norrby
- Ribby allé – Skarplöts allé – Nedersta allé (endast Nederstaprojektet har lekplats genomförd under utbyggnaden – på samfällad mark)

Naturlek

Naturleken är en naturmiljö utan några särskilda lek- anläggningar eller en del av en vanlig lekplats, där naturen bidrar till ökat lekvärde. Naturlek är också naturmiljöer som förskolor och skolor använder ofta som utflyktsmål. Haninge kommun har kartlagt natur som används av skolor och förskolor i rapporten "Barnens närnatur" 2013. Skötseln av dessa naturmiljöer ska förstärka lekvärdet genom att till exempel lämna kvar material för kojbygge och ta hänsyn till stråk och stigar som används av besökarna.

Hänvisning till kartbilaga Barnens närnatur, s 16-19.

Naturlek i Haninge:

- Slätmossen
- Eskilsparken
- Lillgården
- Brandbergen
- Norra Söderby (gravfält)
- Vendelsö Lyckeby
- Norra och södra Jordbro
- Västerhaninge Jägartorp

Lekstråket

Lekstråket erbjuder lekfulla miljöer utanför den traditionella lekplatsen. De är små lekmiljöer längs med gång- och cykelstråk mellan lekplatser eller där barn uppehåller sig, till exempel vid busshållplatser eller torg. Lekstråk kan vara lek och vila vid en busshållplats, på ett torg eller i en liten fickpark. Det kan vara en tillfällig lekplats i nya stadsdelar under byggnation, där barn och unga redan flyttat in.

Lekstråk och tillfälliga lekmiljöer, behov i Haninge:

- Vega under utbyggnaden (saknas)
- Haninge terrassen (saknas)
- Poseidons torg (tillfällig mötesplats används idag för lek och möten)
- Västerhaninge centrum (saknas)
- Ribby allé – Skarplöts allé – Nedersta allé (saknas genomtänkt strategi för lek och möten)
- Jordbro från Kvarnbäcksskolan till Parkleken, Kolonilotterna och Lundaängar (lekvärdet utmed stråket mellan lekplatserna bör förstärkas)

HANINGES UPPDRAG OCH ANSVAR

Haninge sköter 47 lekplatser på detaljplanelagd parkmark. Totalt ansvarar Haninge kommun för 3 ha lektytor. Haninge har som fastighetsägare ansvar för att de kommunala lekplatserna ska vara säkra att besöka och leka på. Ansvaret styrs av ett antal lagar och regelverk. För att kunna upprätthålla säkerheten på alla lekplatser krävs en organisation och budget som kan sköta, bygga om och bygga nya lekplatser på ett hållbart sätt.

Förutsättningar, utbildning och rutiner

Skötselpersonal har tillgång till;

- utbildning för att kunna genomföra tillsyn och funktionskontroller på lekplatser och lekutrustningar, enligt säkerhetskrav i europastandarden för lekredskap och stötdämpande underlag SS-EN 1176 och SS-EN 1177
- rutiner för hur olika material och lekutrustningar ska skötas.

Europastandarder (EN)

Krav på säkerhet och stötdämpande underlag för lekredskap finns i europastandarderna för lekredskap och stötdämpande underlag SS-EN 1176 och SS-EN 1177. De innehåller minimikrav för säkerhet och används vid bedömning av om en produkt är säker enligt kraven i PBL och PSL.

Produktsäkerhetslagen (SFS 2004:451), PSL

Varor och tjänster som tillhandahålls ska vara säkra. PSL gäller alla varor och tjänster som en näringsidkare, även t.ex. bostadsrättsförening eller samfällighet, tillhandahåller konsumenter (säljs, hyrs ut eller upplåts m.m.). PSL gäller även för varor som tillhandahålls i offentlig verksamhet som t.ex. lekredskap på lekplatser.

Arbetsledning har tillgång till;

- utbildning för att kunna planera och följa upp tillsyn och funktionskontroller på lekplatser och lekutrustningar enligt säkerhetskrav enligt europastandarderna för lekredskap och stötdämpande underlag SS-EN 1176 och SS-EN 1177
- en drift- och underhållsplan, med hjälp av verktyget Aff, för att kunna planera och fördela arbetsinsatser på lekplatserna.

Avdelningschef och ansvariga för långsiktig planering har tillgång till;

- drift- och underhållsplan, med hjälp av verktyget Aff, för att kunna planera och budgetera underhållsinsatser och minska akuta investeringsbehov.
- reinvesteringsplan nytt i Lekplatsplan 2019 för att kunna budgetera och planera återkommande investeringsbehov utifrån lekplatsernas livslängd.
- konceptdialog för om- och nybyggnad av lekplatser för att öka möjligheten för barn och unga att påverka sin närmiljö. Konceptdialogen ska också bidra till god kvalitet på gestaltning och innehåll på lekplatserna.

Dokumentation:

- Alla kommunala lekplatser säkerhetsbesiktigas årligen av en certifierad besiktningsman, enligt europastandarderna för lekredskap och stötdämpande underlag SS-EN 1176 och SS-EN 1177

- När en kommunal lekplats är nyanlagd eller när det gjorts förändringar på ett befintligt lekredskap genomförs en installationsbesiktning av en certifierad besiktningsman, enligt europastandarderna för lekredskap och stötdämpande underlag SS-EN 1176 och SS-EN 1177, innan lekplatsen eller lekredskapet får användas av allmänheten.

För att Haninges lekplatser ska vara säkra att besöka och leka på krävs:

- Ledning och personal har god kunskap om regelverk och manualer. Personal har kompetens som medger möjlighet att sköta lekplatserna på bästa sätt.
- Planering och genomförande av skötsel och underhåll ska syfta till att förbättra säkerhet och att minska behov av akuta underhållsåtgärder.
- God dokumentation av syner och att upprättad drift- och underhållsplan finns tillgänglig.
- Besiktningar genomförs enligt europastandarderna för lekredskap och stötdämpande underlag SS-EN 1176 och SS-EN 1177 återkommande.
- Reinvesteringsplan upprättad utifrån hur lång livslängd lekutrustningar och lekplatsanläggningar beräknas ha.

Plan- och bygglagen (PBL)

Regler för utemiljön finns i plan- och bygglagen (SFS 2010:900), 8 kap. 9 § punkt 5 och 6, samt 10–12 §§ och 15–16 §§. Där anges krav på friytor för lek- och utevistelse samt krav på att lekplatser och fasta anordningar på lekplatser ska underhållas så att risken för olycksfall begränsas.

Boverkets byggregler, BBR (Boverkets föreskrifter)

I Boverkets byggregler, BBR finns regler om skydd mot olyckor vid fasta lekredskap på tomter. BBR gäller vid nybyggnad eller nyanläggning och vid ändring av lekplatser. I avsnitt 8:93 anges att fasta lekredskap ska anordnas så att risken för personskador begränsas. Underlaget till gungor, klätterställningar och liknande redskap ska vara stötdämpande och i övrigt så utformat att risken för personskador vid en olycka begränsas.

Barnens närnatur

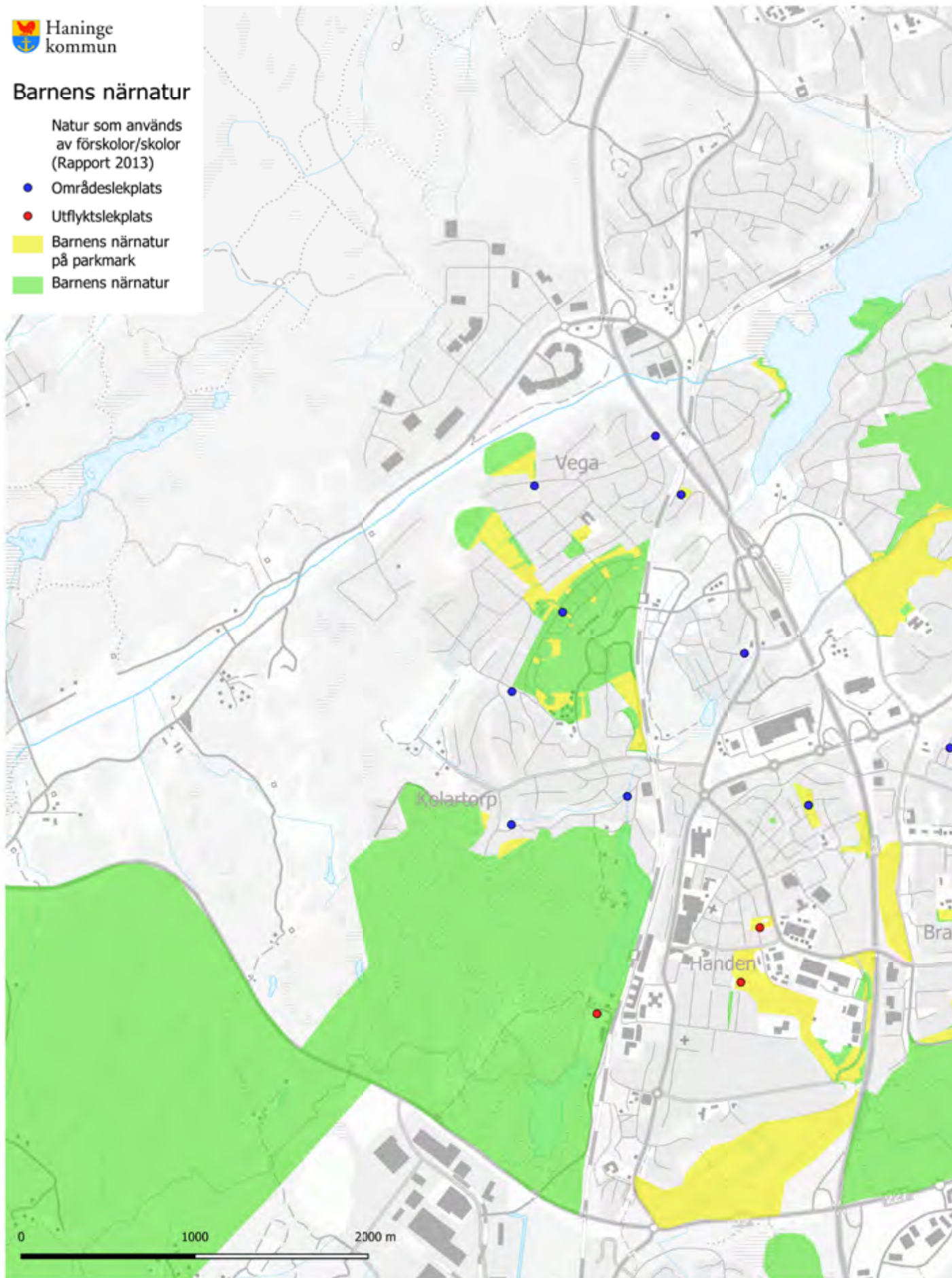
Natur som används
av förskolor/skolor
(Rapport 2013)

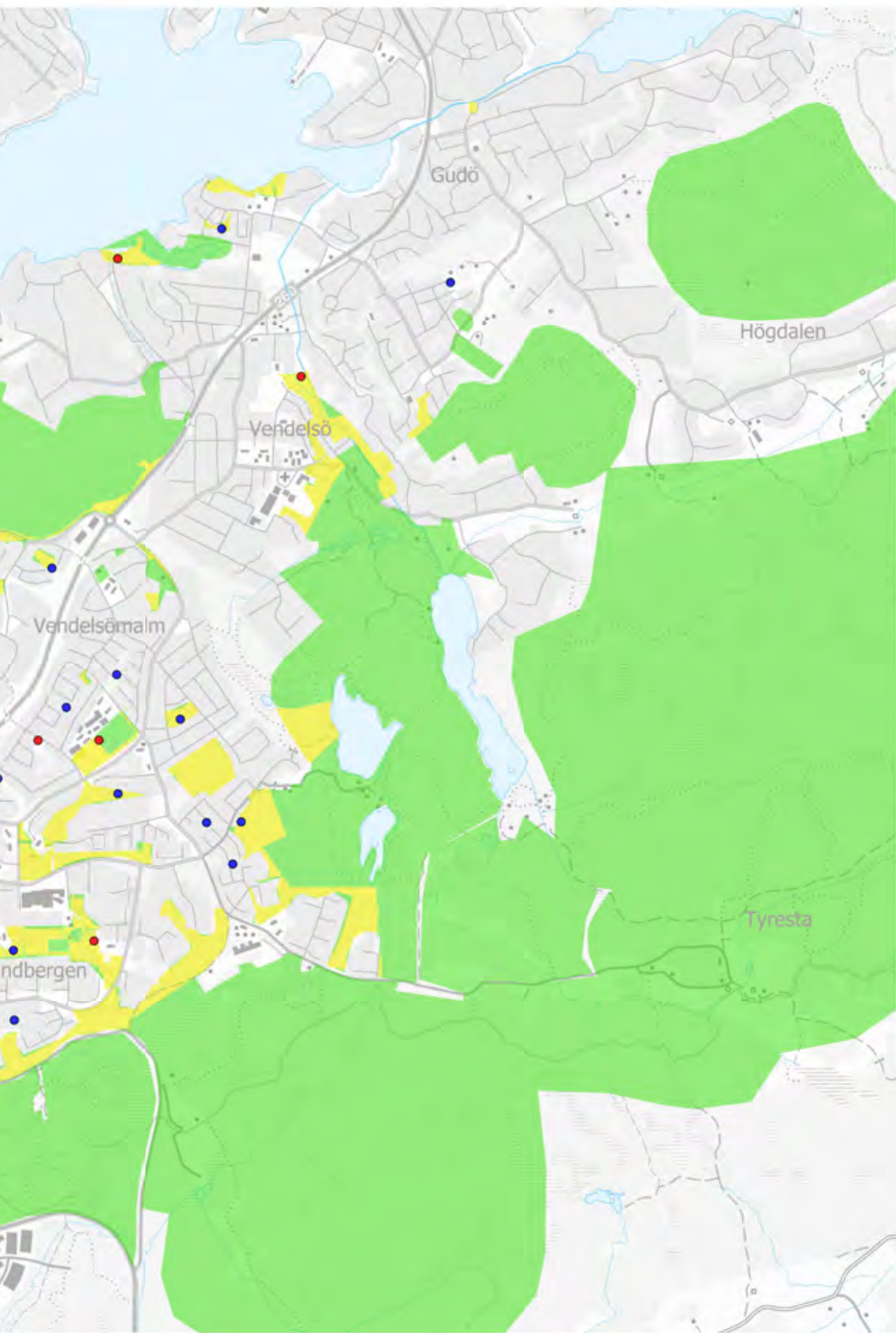
● Områdeslekplats

● Utflyktslekplats

■ Barnens närnatur
på parkmark

■ Barnens närnatur

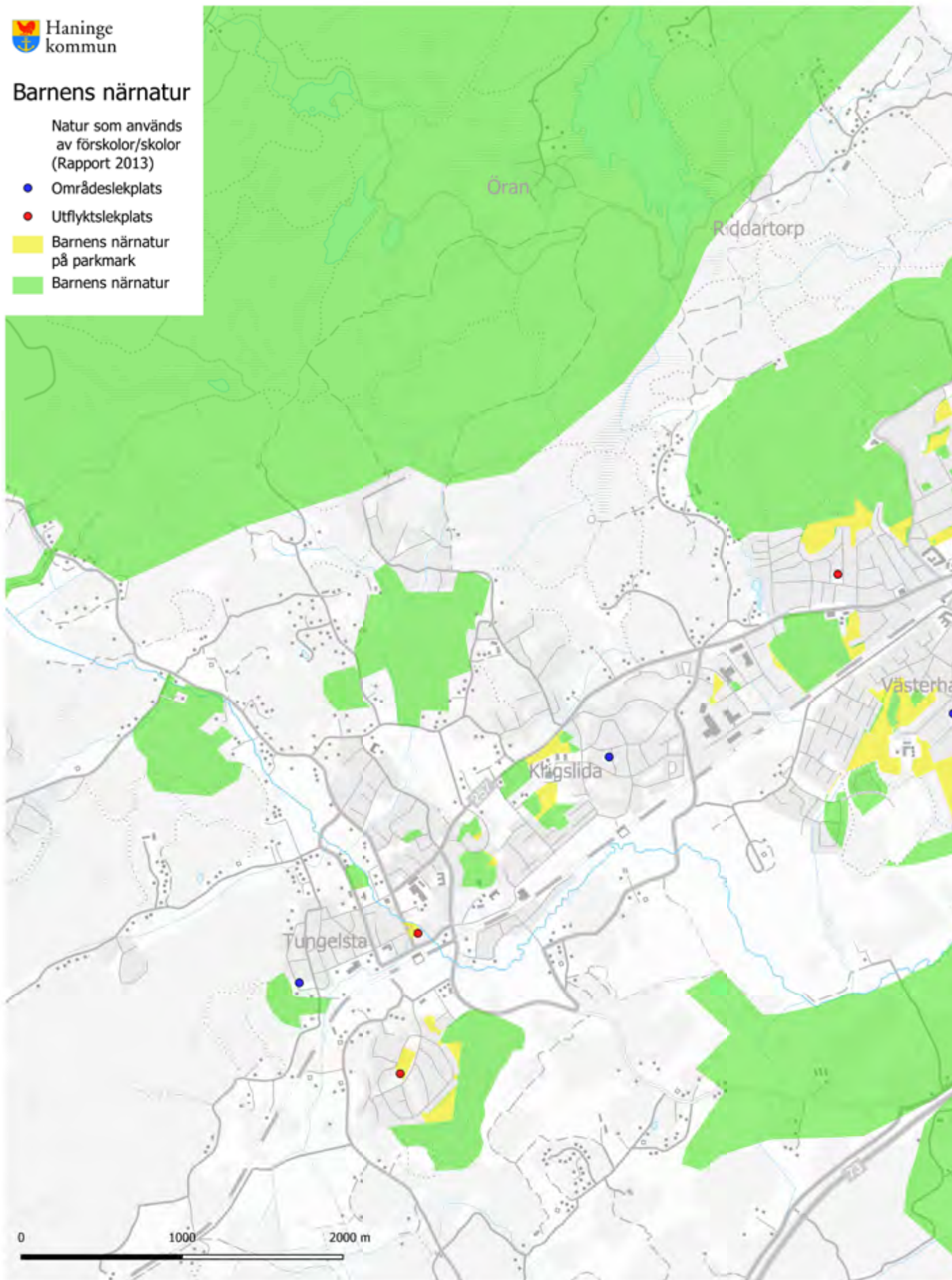

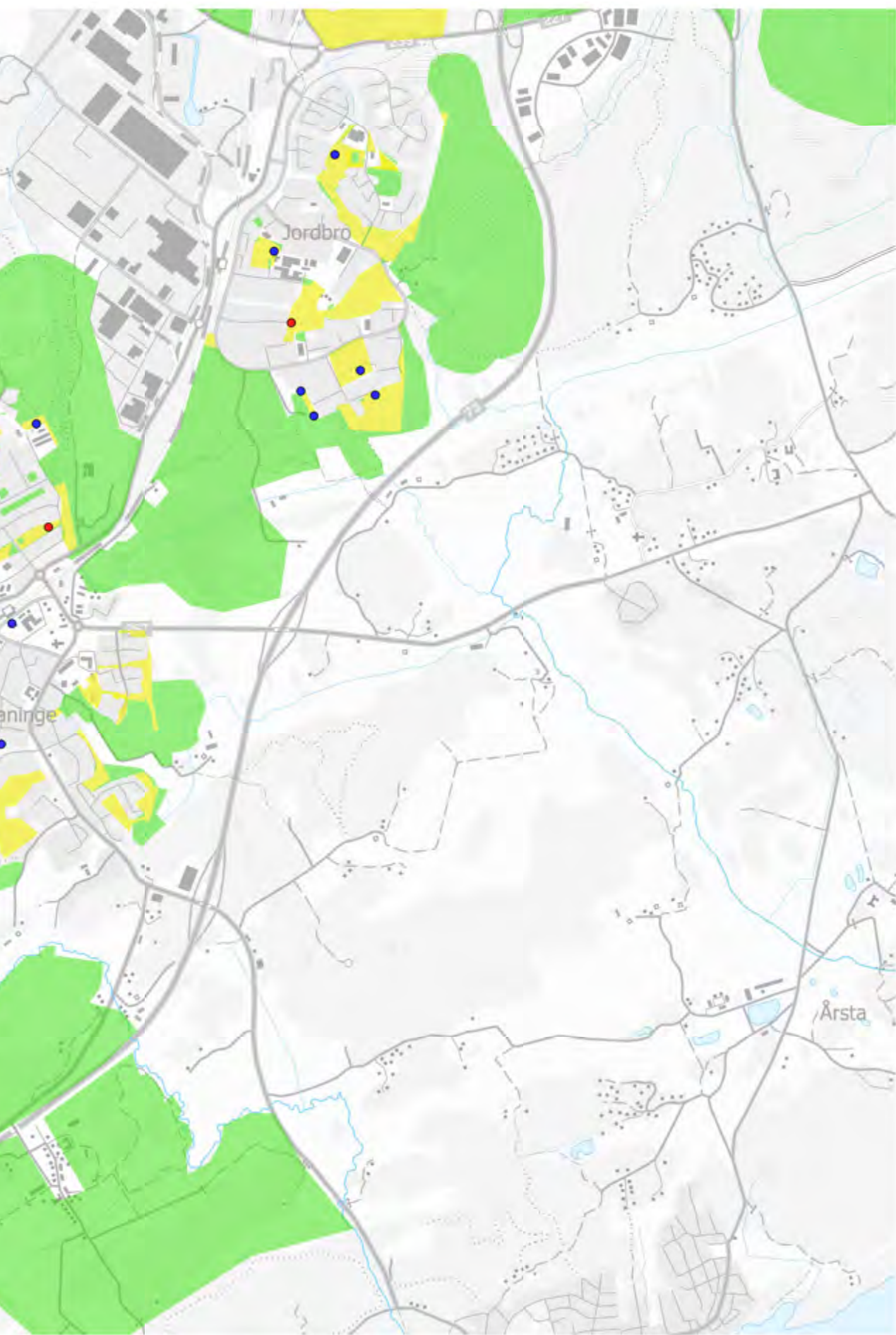

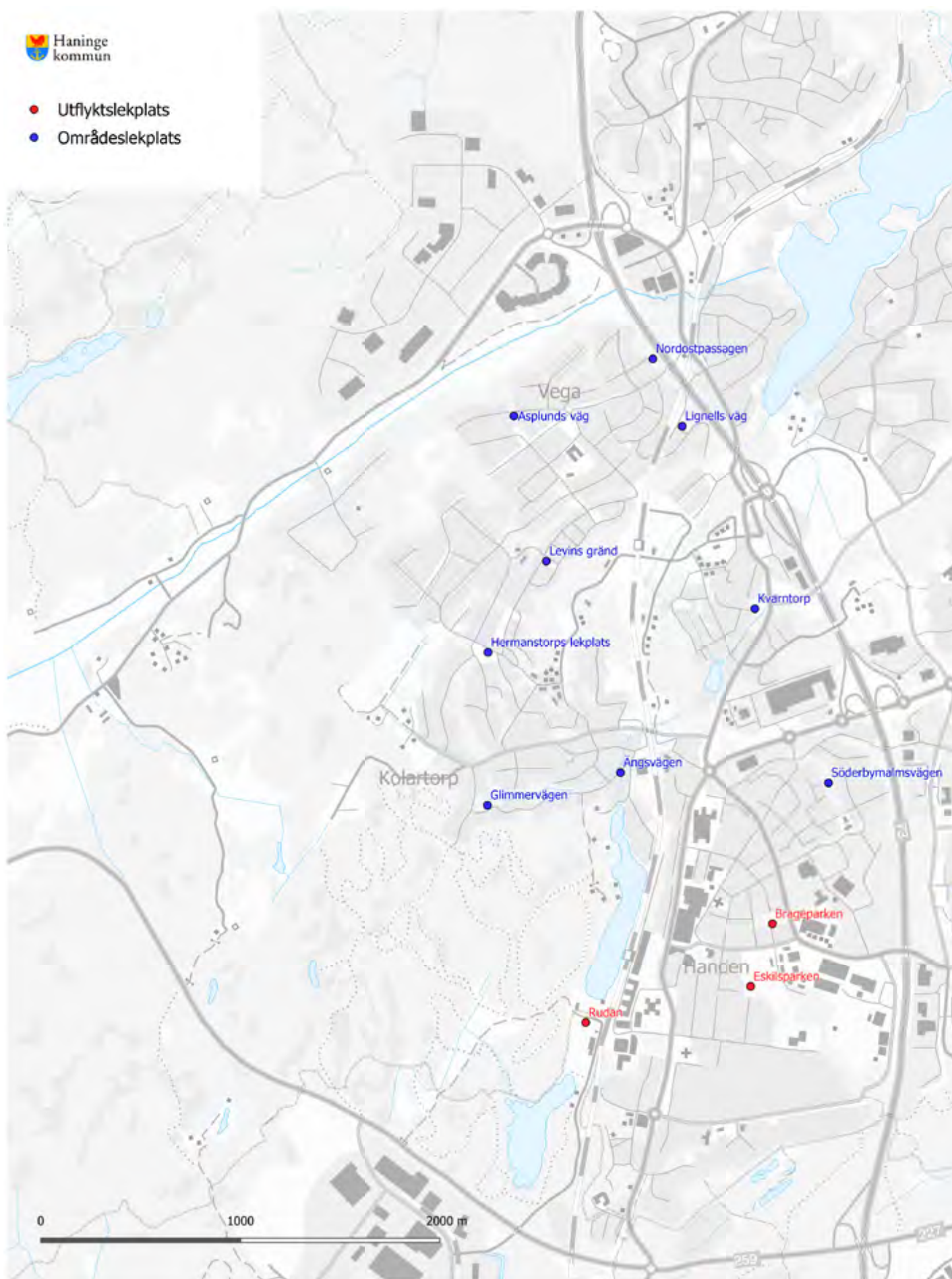
Barnens närnatur

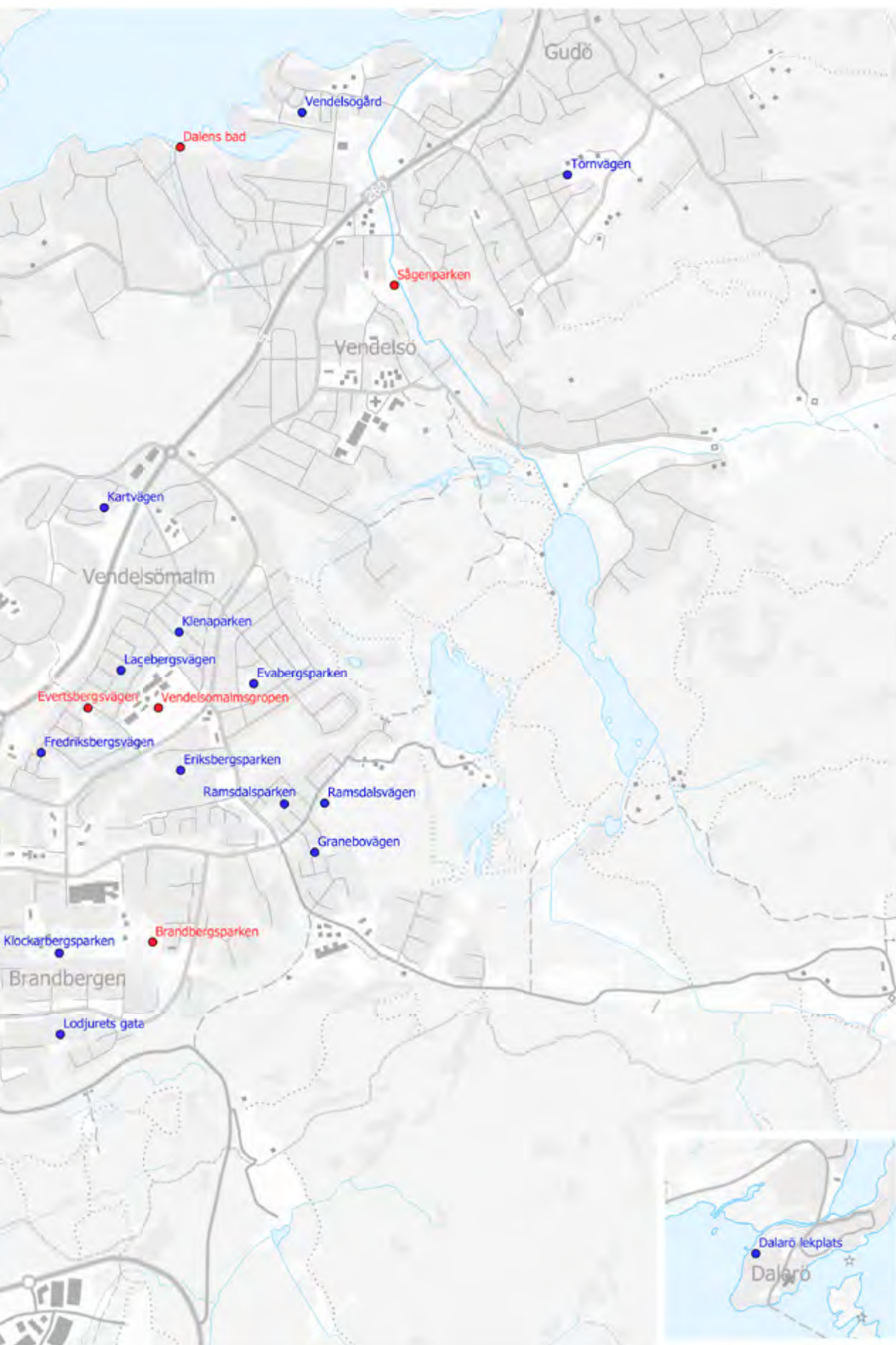
Natur som används
av förskolor/skolor
(Rapport 2013)

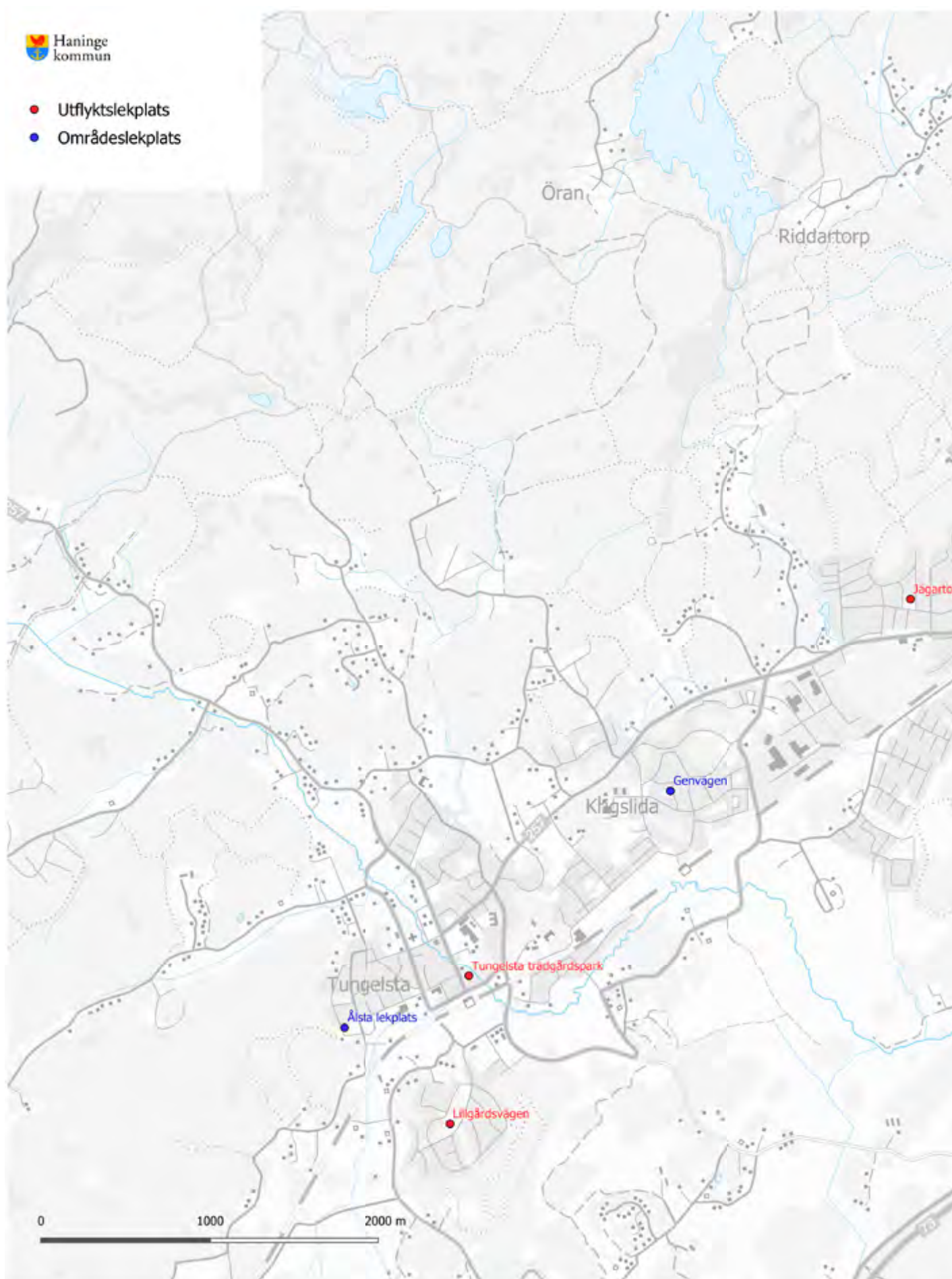
- Områdeslekplats
- Utflyktslekplats
- Barnens närnatur
på parkmark
- Barnens närnatur

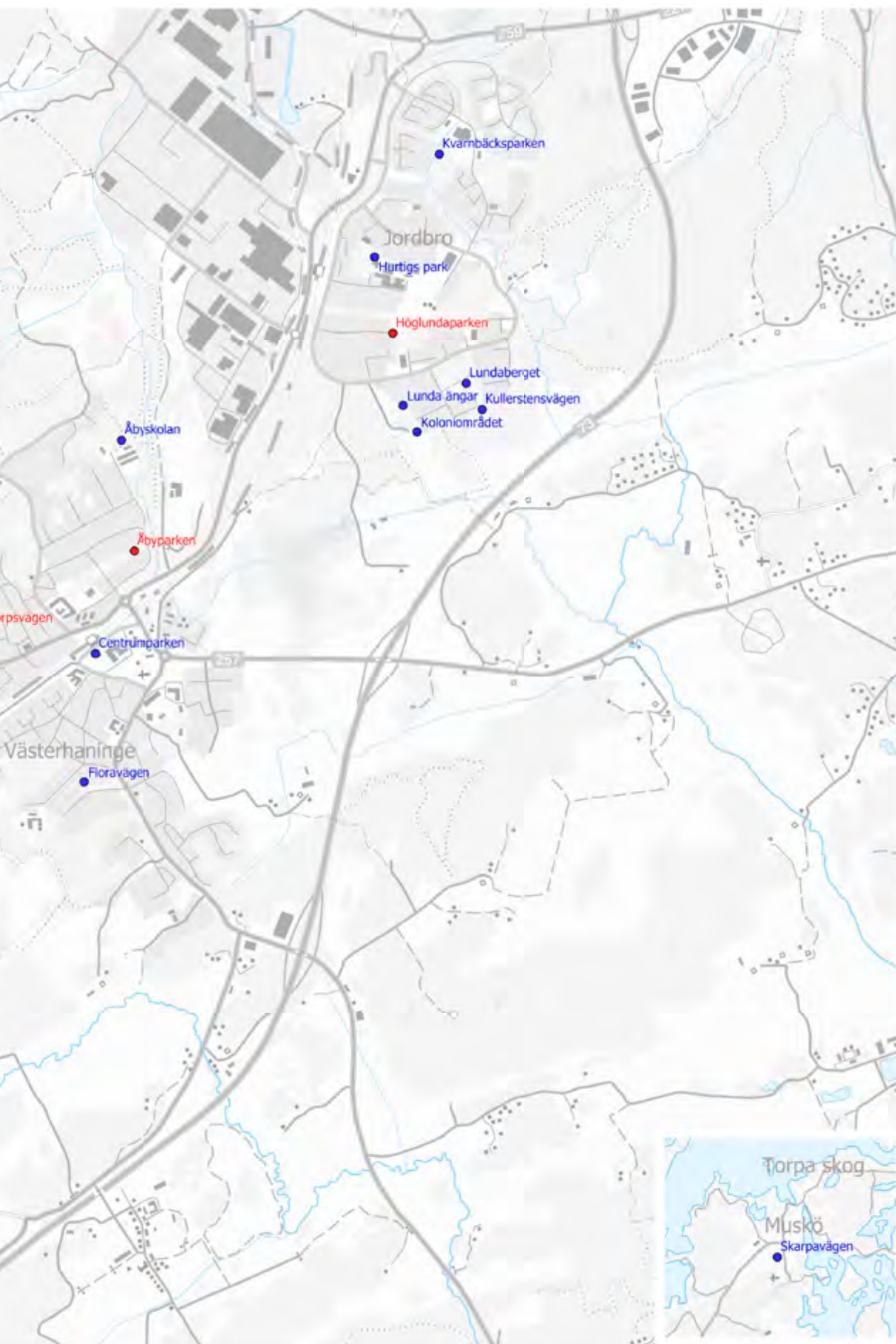

Lekplatsplan

• Utflyktslekplats

○ 1 000 m från
utflyktslekplats

• Områdeslekplats

○ 500 m från
områdeslekplats

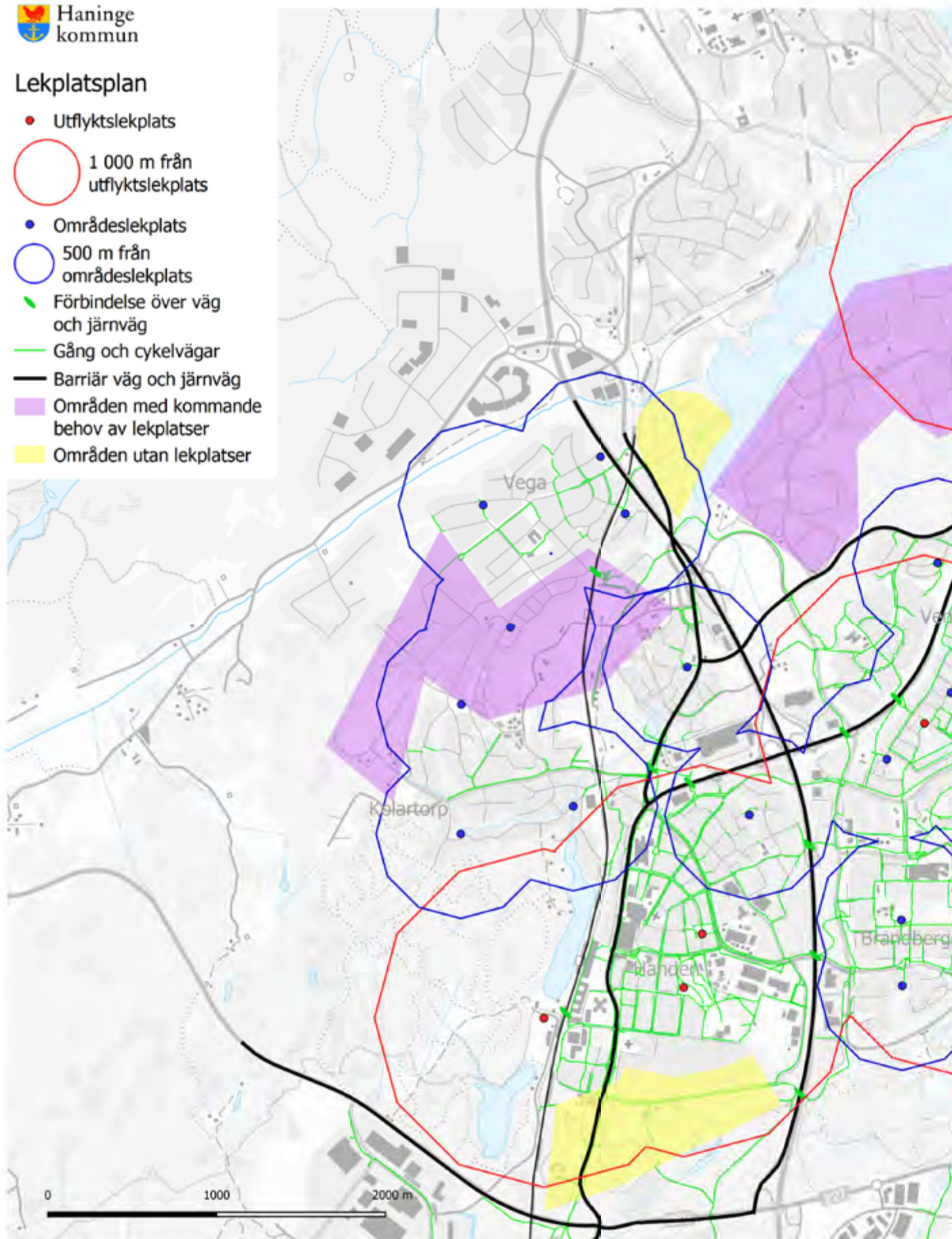
■ Förbindelse över väg
och järnväg

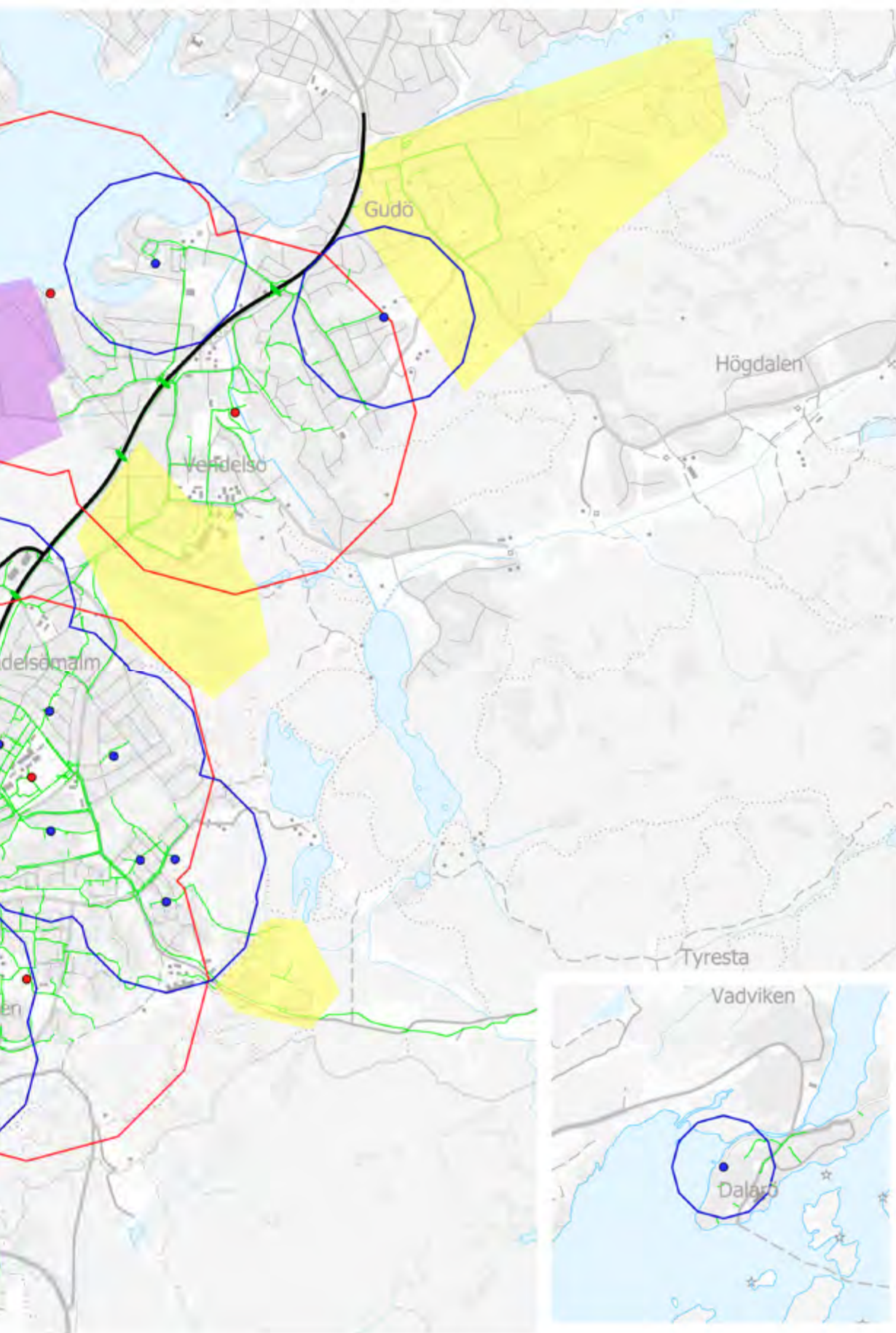
— Gång och cykelvägar

— Barriär väg och järnväg

■ Områden med kommande
behov av lekplatser

■ Områden utan lekplatser

Lekplatsplan

• Utflyktslekplats

○ 1 000 m från
utflyktslekplats

• Områdeslekplats

○ 500 m från
områdeslekplats

✓ Förbindelse över väg
och järnväg

— Gång och cykelvägar

— Barriär väg och järnväg

■ Områden med kommande
behov av lekplatser

■ Områden utan lekplatser

